

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยว่า นายพิเชษฐ สติรชวล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ข้อ ๑ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

๑. นายกรัฐมนตรี
๒. รัฐมนตรี
๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๔. สมาชิกวุฒิสภา
๕. ข้าราชการการเมืองอื่น
๖. ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

ข้อ ๒ นายพิเชษฐ สติรชวาล ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและ เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นอีก ๓ ตำแหน่ง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๕) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค นายพิเชษฐ สติรชวาล จึงเป็น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๑ (๒) (๓) และ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตาม มาตรา ๒๕๒

ข้อ ๓ นายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ รวม ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่	ยื่นบัญชีกรณี	ตำแหน่ง	วัน เดือน ปี ที่เข้า พ้น พ้นครบ ๑ ปี	วัน เดือน ปี ที่ยื่นบัญชี
๑.	เข้ารับตำแหน่ง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๑ ต.ค. ๒๕๔๐	๖ พ.ย. ๒๕๔๐
๒.	เข้ารับและพ้นจากตำแหน่ง	ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๑ ต.ค. ๗ พ.ย. ๒๕๔๐	๖ พ.ค. ๒๕๔๑
๓.	พ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี	ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๖ พ.ย. ๒๕๔๑	๓๐ พ.ย. ๒๕๔๑
๔.	พ้นจากตำแหน่ง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑ ก.ค. ๒๕๔๓	๒๖ ก.ค. ๒๕๔๓
๕.	เข้ารับตำแหน่ง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค	๕ ก.พ. ๒๕๔๔	๒๒ ก.พ. ๒๕๔๔
๖.	เข้ารับตำแหน่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	๑๘ ก.พ. ๒๕๔๔	๑๔ มี.ค. ๒๕๔๔
๗.	พ้นจากตำแหน่ง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค	๑๕ มี.ค. ๒๕๔๔	๑๔ มี.ค. ๒๕๔๔
๘.	พ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓๐ มี.ย. ๒๕๔๔	๒๔ ก.ค. ๒๕๔๔
๙.	พ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค	๑๘ มี.ค. ๒๕๔๕	๑๕ มี.ค. ๒๕๔๕

ข้อ ๔ ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ปรากฏว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ไม่แสดงหนี้สินที่มีกับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้ง ๕ ครั้ง หนี้สินจำนวนดังกล่าวเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ โดยธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เป็นโจทก์ ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด

ลูกหนี้ เป็นจำเลยที่ ๑ และฟ้องนายอภิชัย ศักดิ์ชลาธร นางกุลศิริ หรือภิกุลศิริ ศรีมาก นายพิเชษฐ สติรชวาล และนางประภา วิริยประไพกิจ ในฐานะผู้ค้ำประกัน เป็นจำเลยที่ ๒ ถึง ๕ ตามลำดับและศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๕ รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท โดยอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕

หลังจากศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๕ รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม เป็นเงินจำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แล้วธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ได้ขอให้นายพิเชษฐ สติรชวาล (จำเลยที่ ๔) ชำระหนี้แก่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช แต่นายพิเชษฐ สติรชวาล เพิกเฉย ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลาที่ศาลสั่ง ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จึงได้ร้องขอต่อศาลให้ศาลมีคำสั่งบังคับคดีและเจ้าพนักงานบังคับคดีจากศาลแพ่งได้ทำการยึดทรัพย์ของนายพิเชษฐ สติรชวาล เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ดังนี้

(๑) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๔๑ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๑ ไร่ ๖๘ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรสของนายพิเชษฐ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เป็นบ้านเลขที่ ๘๑/๒ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

(๒) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๕๒๐๗ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๑ งาน กรรมสิทธิ์ของนางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรสของนายพิเชษฐ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านเลขที่ ๘๑/๒ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

(๓) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๕ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๑๔.๕ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนายพิเชษฐ สติรชวาล และนางสุรีย์ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ทาวน์เฮ้าส์ เลขที่ ๔๐๐/๔๐ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

(๔) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๘ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร เนื้อที่ ๑๔.๖ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนายพิเชษฐ สติรชวาล และนางสุรีย์ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ทาวน์เฮ้าส์ เลขที่ ๔๐๐/๔๑ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร

นางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรสของนายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ยื่นคำร้องขอขจัดทรัพย์ต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยร้องขจัดทรัพย์ที่ดิน ๒ แปลง คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๔๑ และเลขที่ ๑๕๒๐๗ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็น บ้านเลขที่ ๘๑/๒ ว่าเป็นกรรมสิทธิ์และเป็นสินส่วนตัวของนางสุรีย์ สติรชวาล แต่ผู้เดียว เพื่อให้ถอนการยึดทรัพย์ดังกล่าว รวมทั้งได้ยื่นคำร้องขอคืนส่วน โดยขอคืนส่วนที่ดิน ๒ แปลง คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๕

และเลขที่ ๑๔๕๖๖๘ ตำบลตลาดบางเขน อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างทาวน์เฮ้าส์ เลขที่ ๔๐๐/๔๐ และ ๔๐๐/๔๑ ว่าเป็นสินสมรส ระหว่างนายพิเชษฐ สติรชวาล กับนางสุรีย์ สติรชวาล ที่ตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องหรือยินยอมหรือให้สัตยาบันแก่การกระทำของนายพิเชษฐ สติรชวาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกันส่วนในเงินที่ขายได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์ดังกล่าว

ข้อ ๕ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช.๐๐๐๖/๐๐๖๕ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ให้นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการไม่แสดงหนี้สินที่มีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเตือนให้นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๐๖๕ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ข้อ ๖ นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงเหตุผลการไม่แสดงรายการหนี้สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยมอบอำนาจให้นายสมศักดิ์ อัสวเรา มายื่นหนังสือดังกล่าว (ชี้แจงก่อนยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๕) ว่าไม่ทราบจำนวนหนี้ที่แท้จริง เนื่องจากไม่ทราบว่าธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ได้บังคับเอากับลูกหนี้รายอื่นเป็นจำนวนเท่าใดและขณะนี้อยู่ระหว่างทำการร้องจัดทรัพย์ ทำให้ไม่สามารถที่จะแสดงมาในบัญชี ๑ ได้ เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

ข้อ ๗ หลังจากชี้แจงเหตุผลการไม่แสดงรายการหนี้สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว นายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการยื่นบัญชี ๑ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค ทรบ ๑ ปี และการยื่นบัญชี ๑ ครั้งนี้ นายพิเชษฐ สติรชวาล ก็ไม่แสดงรายการหนี้สินที่มีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

ข้อ ๘ เกี่ยวกับคำว่า “จงใจ” ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ ว่า “จงใจตามรัฐธรรมนูญ” มาตรา ๒๕๕ เป็นเพียงเจตนาธรรมดาที่พิจารณาเพียงว่า ผู้ถูกร้องรู้หรือไม่ว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องการให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๑ อย่างถูกต้องเท่านั้น

ข้อ ๕ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้พิจารณาในการประชุม ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ แล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของนายพิเชษฐ สติรชวาล ที่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวม ๕ ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒ กรณีเข้ารับตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (บัญชีเดียวกัน)

ครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วหนึ่งปี

ครั้งที่ ๔ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๕ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบบัญชีรายชื่อ)

ครั้งที่ ๖ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ครั้งที่ ๗ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบบัญชีรายชื่อ)

ครั้งที่ ๘ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วหนึ่งปี

ครั้งที่ ๙ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วหนึ่งปี (แบบบัญชีรายชื่อ)

นายพิเชษฐ สติรชวาล มิได้แสดงรายการหนี้สิน จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ซึ่งเป็นหนี้ร่วมกับลูกหนี้รายอื่น อีก ๔ คน ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และปรากฏว่า หลังจากที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดทรัพย์สินของนายพิเชษฐ สติรชวาล เป็นที่ดินมีโฉนด จำนวน ๔ แปลง โดยนางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรส ของนายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ยื่นคำร้องขอขจัดทรัพย์สินที่ดิน จำนวน ๒ แปลง และร้องขอถอนส่วนที่ดิน จำนวน ๒ แปลง ต่อศาลแพ่งเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ จึงแสดงให้เห็นว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ทราบถึงการเป็นหนี้จำนวนดังกล่าวมาตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แล้ว ก่อนที่จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และได้รับรู้รับทราบถึงการเป็นหนี้ดังกล่าวมาโดยตลอด จากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดทรัพย์สิน (ที่ดิน) โดยได้มีการร้องขอขจัดทรัพย์สินที่ดิน และร้องขอถอนส่วนที่ดินต่อศาลแพ่ง แต่ปรากฏว่าในการยื่นบัญชี นายพิเชษฐ สติรชวาล มิได้แสดงรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้แต่อย่างใด โดยนายพิเชษฐ สติรชวาล เพียงแต่ระบุในสำเนาเอกสารประกอบในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ ว่า หนี้สินการค้ำประกันที่คาดว่าอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต “๓. การค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด กับธนาคารเครดิต อะกริกอล

อินโดสุเอซ” เท่านั้น โดยมีได้ระบุว่าเป็นหนี้ตามสัญญาค้ำประกันในเรื่องใด จำนวนเท่าใด และไม่แนบเอกสารหลักฐานประกอบ ทั้งที่นายพิเชษฐ สติรชวาล ทราบที่อยู่แล้ว ในขณะที่ยื่นบัญชี ๑ ว่าตนมีหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ต้องผูกพันอยู่เป็นจำนวนเท่าใด

นอกจากนี้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือขอทราบข้อเท็จจริงและขอเอกสารหลักฐานจากธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ แล้วพบว่านายพิเชษฐ สติรชวาล เป็นหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ ร่วมกับลูกหนี้รายอื่นตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕ ขอให้ นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงข้อเท็จจริงในหนี้สินดังกล่าว และมีหนังสือเตือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ สติรชวาล จึงได้มีหนังสือมอบอำนาจ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ให้นายสมศักดิ์ อัสวเรขา ยื่นหนังสือขอชี้แจงเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของนายพิเชษฐ สติรชวาล ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ในเรื่องหนี้สินดังกล่าว แต่ปรากฏว่าในการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ สติรชวาล ก็ยังคงมิได้แสดงรายการหนี้สินจำนวนดังกล่าวไว้ในบัญชี ๑ แต่อย่างใด เพียงแต่ระบุในสำเนาเอกสารประกอบเช่นเดียวกับการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๘ ทั้งที่นายพิเชษฐ สติรชวาล ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินเป็นอย่างดี และพึงจะมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

การที่นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงเหตุผลที่ไม่แสดงรายการหนี้สินดังกล่าวว่าไม่สามารถแจ้งรายการหนี้สินนี้ได้ เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล นั้น เป็นการยอมรับว่ามีเจตนาที่จะปกปิดรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้ เพื่อประโยชน์ของตนในการต่อสู้คดีในชั้นศาล นอกจากนี้ คำชี้แจงของนายพิเชษฐ สติรชวาล ข้างต้น ก็ไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้นายพิเชษฐ สติรชวาล รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนหนี้ที่แน่นอนแล้ว ซึ่งเจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิง หรือแต่บางส่วนก็ได้ การต่อสู้ในชั้นศาลในการบังคับคดีเป็นเพียงการต่อสู้ในเรื่องกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีเท่านั้น หากใช้การต่อสู้ในมูลหนี้เดิมที่ถึงที่สุดแล้วอันจะเป็นเหตุให้ต้องปกปิดไว้ไม่ ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง ว่านายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี รวม ๕ ครั้ง แล้วแต่กรณี ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า

ผู้ถูกร้องไม่ได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ แต่ประการใด ดังเหตุผลต่อไปนี้

๑. ผู้ถูกร้องเชื่อโดยสุจริตใจว่า หนี้ค้ำประกันผู้อื่นยังเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน และไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้เพราะในขณะที่มีการดำเนินคดีโดยธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ต่อบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด นั้น ผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากลูกหนี้ตลอดเวลาว่า กำลังเจรจากับธนาคารเจ้าหนี้อยู่ และรับรองจะไม่ให้ผู้ถูกร้องต้องรับผิดชอบใดๆ ซึ่งถ้าหากลูกหนี้สามารถเจรจาทำความตกลงชำระหนี้กับธนาคารเจ้าหนี้ได้สำเร็จ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันก็จะไม่มีหนี้อะไรต้องรับผิดชอบ

การค้ำประกันลูกหนี้รายนี้ มีผู้ค้ำประกันทั้งหมด ๔ รายด้วยกัน และถูกฟ้องให้ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ทั้ง ๔ คน ผู้ถูกร้องเป็นผู้ค้ำประกันคนที่ ๓ ผู้ถูกร้องเข้าใจในขณะนั้นว่า ตัวเลขยอดหนี้ยังไม่อาจกำหนดได้แน่นอน เพราะธนาคารอาจบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ชั้นต้นก่อน ซึ่งหากไม่พอค่อยมาเฉลี่ยเอากับผู้ค้ำประกันคนอื่นๆ ต่อไป

๒. หากผู้ถูกร้องระบุตัวเลขหนี้ลงไปจำนวนเท่าใดก็ตาม ซึ่งต่อมาปรากฏว่าไม่ตรงตามนั้น เพราะเหตุที่ลูกหนี้สามารถเจรจากับเจ้าหนี้ได้ หรือมีการชำระหนี้ไปบางส่วนแล้ว การระบุยอดหนี้ไว้ในบัญชีอาจเป็นเรื่องยื่นเท็จได้

ผู้ถูกร้องก็ดี นายสมศักดิ์ อัครเวหา ที่เป็นผู้จัดทำบัญชีให้แก่ผู้ถูกร้องก็ดี ต่างก็ไม่ใช่พนักงานและไม่ใช่ผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี (นายสมศักดิ์ ๑ จบปริญญาตรีทางด้านรัฐศาสตร์) จึงต่างเข้าใจเหมือนกันว่า หนี้ค้ำประกันที่ยังไม่สามารถยืนยันตัวเลขแน่นอนได้ไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๓. เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๒ ที่มีการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้ถูกร้องและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนอื่นๆ ต่างได้รับเอกสารคำอธิบาย

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการกรอกรายการจากสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นข้อแนะนำ ประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยในเอกสารคำอธิบายดังกล่าว มีคำแนะนำ ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นใบแทรกมาด้วย ๑ ฉบับ ในใบแทรกนั้น มีคำแนะนำทั้งหมด ๑๕ ข้อ ข้อที่ ๑๕ มีข้อความว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการ ประเภทหนี้สิน”

จากเนื้อความในคำแนะนำนี้ ทำให้ผู้ถูกร้องยิ่งเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่า ความเข้าใจดังกล่าวมา ในข้อ ๑, ๒ ของผู้ถูกร้องนั้น ถูกต้อง เพราะคดีที่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ฟ้องผู้ถูกร้อง และผู้ค้ำประกันคนอื่นๆ นั้น เป็นหนี้ค้ำประกันเงินกู้ประเภทเบิกเงินเกินบัญชีและตัวเงิน ดังรายละเอียด ปรากฏตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

ด้วยเหตุที่ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจดังกล่าว และพิจารณาเชื่อจากคำแนะนำในการยื่นบัญชีของ สำนักงาน ป.ป.ช. เอง ประกอบกับไม่เคยได้รับการแนะนำเป็นอย่างอื่น ทำให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายการ หนี้ค้ำประกันของธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ลงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ครั้งแรก และยังถือปฏิบัติภายใต้ความเชื่อเดิมตลอดมาโดยไม่ได้แจ้งแสดงในบัญชีครั้งต่อๆ มาด้วย ทุกครั้ง จนกระทั่งถึงครั้งที่ ๘ และ ๙ จึงได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติม

๔. ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากนางประภา วิริยประไพกิจ ผู้ค้ำประกันคนที่ ๔ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ในคดีที่บริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ถูกธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ฟ้องเป็นคดี ว่า นางประภาฯ ได้ชำระเงินให้แก่ธนาคารโดยชำระที่ศาล จำนวน ๔๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจโดยสุจริตว่า ภาระค้ำประกันของผู้ถูกร้องน่าจะหมดไปแล้ว

กรณีจึงเห็นได้ชัดว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแต่อย่างใด ดังนั้น ความเชื่อ ความเข้าใจของผู้ถูกร้องที่เห็นว่า หนี้ค้ำประกันยังไม่เป็นหนี้ที่แน่นอน แม้จะมีคำพิพากษาแล้ว จึงเป็นความเชื่อ ความเข้าใจที่ถูกต้อง อย่างน้อยการชำระหนี้โดยนางประภา วิริยประไพกิจ จำนวน ๔๔ ล้านบาทเศษ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ทำให้ยอดหนี้เปลี่ยนแปลงไป ก็เป็นการแสดงว่า ตัวเลขยอดหนี้ยังเป็นความไม่แน่นอนอยู่ จนเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ หนี้สำหรับผู้ถูกร้องเป็นศูนย์ไปแล้ว

สำหรับการบังคับคดีเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น ผู้ถูกร้องยังคงเชื่อมั่นว่า การจัดการเรื่อง หนี้รายการนี้ยังไม่ใช่เรื่องเกินความสามารถของทางบริษัท เพราะหลังจากเกิดกรณียึดทรัพย์แล้วภริยา ผู้ถูกร้องได้ต่อว่าต่อขานเรื่องนี้อย่างจริงจัง และเมื่อผู้ถูกร้องสอบถามและต่อว่าบริษัทลูกหนีไป บริษัท

ลูกหนี้ก็รับรองอย่างแข็งขันว่าจะสามารถจัดการกับปัญหาได้แน่นอนขอให้ผู้ถูกร้องใจเย็นๆ คอยเวลา
ข้ายังบอกว่า การเจรจาเรื่องหนี้เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยเวลาเป็นเครื่องมือด้วย ผู้ถูกร้องจึงคลายใจ

คำร้องของผู้ร้องก็ดี รายงานผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ก็ดี การประชุม
ลงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ก็ดี ล้วนหยิบยกข้อเท็จจริงขึ้นมาปรับ
เข้ากับบรรทัดฐานคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ ที่ว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕
เป็นเพียงเจตนาธรรมดาที่พิจารณาเพียงว่า ผู้ถูกร้องรู้หรือไม่ว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว
อยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษ เนื่องจาก
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องการให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๑ อย่างถูกต้องเท่านั้น

การที่ผู้ร้องจงใจเลือกเอาคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ มาปรับใช้กับกรณีของ
ผู้ถูกร้อง ก็เป็นที่เห็นได้ชัดว่า ผู้ร้องมีเจตนามุ่งร้ายต่อผู้ถูกร้องจริง ๆ แท้ที่จริงแล้วผู้ร้องจะต้องทราบว่า
มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ วินิจฉัยให้ความหมาย
เพิ่มเติมว่า แม้คำว่า “จงใจ” ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยเจตนาพิเศษหรือมุ่งประสงค์เป็นพิเศษตามที่ได้
ให้ความหมายมาแล้วก็ตาม แต่การใช้คำว่า “จงใจ” นำหน้าข้อความว่า “ยื่นบัญชี ๑ ด้วยข้อความ
อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” นั้น ย่อมมีความหมายว่า รัฐธรรมนูญประสงค์
เห็นว่า ผู้ยื่นบัญชีต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจน หรือปราศจาก
ข้อสงสัยอันสมควรมาแสดง ในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจน หรือยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ จึงไม่สมควร
วินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา

คดีของผู้ถูกร้องเป็นที่ประจักษ์ว่า พื้นฐานความเข้าใจของผู้ถูกร้องเป็นพื้นฐานความเข้าใจ
เยี่ยงวิญญูชนทั่วไปที่เห็นว่า หนี้ค้ำประกันยังไม่ถือเป็นหนี้อันแน่นอนตราบใดที่ลูกหนี้ชั้นต้นยังสามารถ
เจรจากับเจ้าหนี้ได้อยู่ ยิ่งเป็นกรณีที่มีผู้ค้ำประกันหลายคนและแต่ละคนยังมีศักยภาพเพียงพอที่จะเจรจา
หนี้สินนั้นได้แล้ว ภาระหนี้ย่อมอาจเคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา ประกอบกับต่อมาเมื่อนายโอภาส อรุณินท์
ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ให้ใช้แบบบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่กำหนดโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีคำแนะนำการยื่นบัญชี ๑
๑๕ ข้อ ออกมาแนะนำซึ่งหนึ่งในคำแนะนำนั้นก็ระบุชัดเจนว่า กรณีค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอรายการ
ประเภทหนี้สินก็ยิ่งเป็นการเสริมให้เห็นว่าความเข้าใจของผู้ถูกร้องน่าจะถูกต้อง

ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

พิเคราะห์แล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ผู้ร้อง
ยื่นคำร้องว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

และเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นอีก ๓ ตำแหน่ง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๒) (๓) และ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องรวม ๕ ครั้ง แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่แสดงหนี้สินที่มีกับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๕ ครั้ง หนี้สินจำนวนดังกล่าวเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ โดยธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เป็นโจทก์ ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ทเวอร์ค จำกัด ถูกหนี้ เป็นจำเลยที่ ๑ และฟ้องนายอภิรักษ์ ศักดิ์ชลาธร นางกุลศิริ หรือภิกุลศิริ ศรีมาก นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง และนางประภา วิริยประไพกิจ ในฐานะผู้ค้ำประกัน เป็นจำเลยที่ ๒ ถึง ๕ ตามลำดับและศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๕ รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมชำระหนี้ให้โจทก์ จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท โดยอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพราะ

(๑) ผู้ถูกร้องเชื่อโดยสุจริตใจว่า หนี้ค้ำประกันผู้อื่นเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน และไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงในบัญชี ฯ เนื่องจากการค้ำประกันลูกหนี้รายนี้ มีผู้ค้ำประกันทั้งหมด ๔ ราย และถูกฟ้องให้ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ค้ำประกันคนที่ ๓ เข้าใจในขณะนั้นว่า ตัวเลขยอดหนี้ยังไม่อาจกำหนดได้แน่นอน เพราะธนาคารอาจบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ก่อน หากไม่พอจึงค่อยมาเฉลี่ยเอากับผู้ค้ำประกันคนอื่น ๆ ต่อไป

(๒) ผู้ถูกร้องเกรงว่า หากระบุตัวเลขหนี้ลงไป ไม่ว่าจำนวนเท่าใด ต่อมาไม่เป็นตามนั้น เพราะลูกหนี้สามารถเจรจากับเจ้าหนี้ได้ หรือมีการชำระหนี้ไปบางส่วนแล้ว การระบุยอดหนี้ดังกล่าวอาจเป็นเรื่องยื่นเท็จได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องและผู้จัดทำบัญชี ฯ ต่างไม่ใช่พนักงาน และไม่ใช่ผู้มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี ฯ จึงเข้าใจเหมือนกันว่า หนี้ค้ำประกันที่ยังไม่สามารถยืนยันตัวเลขแน่นอนได้ ไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงในบัญชี ฯ

(๓) ผู้ถูกร้องและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนอื่นๆ ได้รับเอกสารคำอธิบายการยื่นบัญชี ฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ ภายหลังจากที่มีการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีคำแนะนำในการยื่นบัญชี ฯ แทรกมาด้วย ๑ ฉบับ คำแนะนำดังกล่าวมี ๑๕ ข้อ ข้อที่ ๑๕ มีข้อความว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” ยิ่งทำให้เชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่า ตนเข้าใจถูกต้อง ประกอบกับไม่ได้รับการแนะนำเป็นอย่างอื่น จึงไม่ได้ยื่นรายการหนี้ค้ำประกันของธนาคารลงในบัญชี ฯ ครั้งแรก และถือปฏิบัติภายใต้ความเชื่อเดิมตลอดมา

(๔) เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากนางประภา วิริยประไพกิจ ผู้ค้ำประกันคนที่ ๔ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ว่า นางประภา ฯ ได้ชำระเงินให้แก่ธนาคาร ฯ จำนวน ๔๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท โดยชำระที่ศาลเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงเข้าใจโดยสุจริตว่าภาระค้ำประกันของผู้ถูกร้องน่าจะหมดไปแล้ว

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เป็นโจทก์ ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ลูกหนี้ เป็นจำเลยที่ ๑ และฟ้องนายอภิชัย ศักดิ์ชลลาทร นางกุลศิริ หรือภิกุลศิริ ศรีมาก นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง และนางประภา วิริยประไพกิจ ในฐานะผู้ค้ำประกันเป็นจำเลยที่ ๒ ถึง ๕ ตามลำดับ และศาลฎีกาพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๕ รับผิดชอบอย่างลูกหนี้รวมจำนวน ๔๘,๕๓๗,๑๒๘.๒๔ บาท โดยอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และผู้ถูกร้องซึ่งเป็นจำเลยที่ ๔ มิได้แสดงยอดหนี้ดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๕ ครั้ง

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาประการแรกมีว่า ผู้ถูกร้องจะต้องแสดงหนี้จำนวน ๔๘,๕๓๗,๑๒๘.๒๔ บาทนี้ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อผู้ร้องหรือไม่

ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่ายอดหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน จึงไม่จำเป็นต้องแสดงในบัญชี ฯ เห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องเป็นเพียงผู้ค้ำประกันหนึ่งของบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ซึ่งขณะเข้าค้ำประกันยังไม่ทราบว่าลูกหนี้คือบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด เป็นหนี้ธนาคาร ฯ เท่าใด และผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบเท่าใด จึงยังเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอนเพราะยอดหนี้ที่ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันจะต้องชำระแทนบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ลูกหนี้ยังไม่ทราบยอดหนี้ที่แท้จริง แต่เมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาแล้วทำให้ผู้ถูกร้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร ฯ โจทก์ จำนวน ๔๘,๕๓๗,๑๒๘.๒๔ บาท และคดีถึงที่สุดแล้วเช่นนี้หนี้จำนวนดังกล่าวนี้ ธนาคาร ฯ

เจ้าหนี้สามารถบังคับเอาจากลูกหนี้คือจำเลยคนใดคนหนึ่งรวมทั้งผู้ถูกร้องซึ่งเป็นจำเลยด้วยได้ทั้งหมด
ดังนั้น หนี้ที่ศาลฎีกาพิพากษาจำนวนดังกล่าวจึงเป็นหนี้จำนวนแน่นอนที่ผู้ถูกร้องจะต้องชำระให้แก่
ธนาคาร ฯ และเป็นหนี้ที่แน่นอนนับตั้งแต่วันที่มีการอ่านคำพิพากษาของศาลฎีกาคือวันที่ ๗ พฤษภาคม
๒๕๓๕ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่าผู้ถูกร้องทราบถึงยอดหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาจำนวนนี้
ตั้งแต่เมื่อใด ก่อนหรือหลังวันยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ปรากฏว่าเมื่อมีการอ่านคำพิพากษา
ศาลฎีกาแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ คือ ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จึงมีการบังคับคดี
ให้เป็นไปตามคำพิพากษา ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและที่ผู้ถูกร้อง
มีกรรมสิทธิ์ร่วม คือ ที่ดิน ๔ แปลงพร้อมบ้านที่ปลูกอยู่บนที่ดิน ๒ แปลง ซึ่งเป็นบ้านที่ผู้ถูกร้องและ
ภริยาอยู่อาศัยนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา โดยยึดทรัพย์เมื่อวันที่ ๕
ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งนางสุรีย์ สติรชวล ภริยาผู้ถูกร้องได้ยื่นคำร้องขอขัดทรัพย์ ที่ดิน ๒ แปลง และ
ขอถอนส่วนอีก ๒ แปลงต่อศาลแพ่งเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องซึ่งอาศัยอยู่ในบ้านที่ถูกยึด
ด้วยย่อมรู้และทราบถึงคำพิพากษาของศาลฎีกาอย่างแน่นอน แสดงให้เห็นว่า อย่างน้อยผู้ถูกร้องก็ต้องรู้
ถึงยอดหนี้ที่ศาลฎีกาพิพากษาให้ผู้ถูกร้องต้องชำระ ในวันเวลาที่ผู้ถูกร้องถูกยึดทรัพย์คือวันที่ ๕
ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันเวลาก่อนที่ผู้ถูกร้องจะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครั้งแรก
ซึ่งผู้ถูกร้องยื่นเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

คดีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท
ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ถึงที่สุดแล้วซึ่งเป็นหนี้ที่แน่นอน จึงเป็นหนี้สินที่ผู้ถูกร้องจะต้องแสดงในบัญชี
รายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องต่อผู้ร้องและผู้ถูกร้องทราบดีถึงยอดหนี้ดังกล่าวนี้ ก่อนยื่น
บัญชี ฯ ครั้งแรก แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงยอดหนี้ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๕ ครั้ง ปัญหา
จึงมีว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่แสดงหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ที่ต้องชำระให้แก่ธนาคารเครดิต
อะกริกอล อินโดสุเอช ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินรวม ๕ ครั้ง เป็นการจงใจยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
หรือไม่

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง
ที่ควรแจ้งให้ทราบ เพราะเชื่อโดยสุจริตว่าหนี้ค้ำประกันเงินกู้เป็นหนี้ที่ไม่แน่นอนเพราะมีผู้ค้ำประกัน
ทั้งหมด ๔ ราย ตัวเลขยอดหนี้ที่ผู้ค้ำประกันแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบยังไม่แน่นอนและผู้ถูกร้อง
เกรงว่า ถ้าหากระบุตัวเลขของการเป็นหนี้ลงไปแล้ว ต่อมาไม่เป็นไปตามนั้นเพราะลูกหนี้สามารถ
เจรจาลดยอดหนี้กับเจ้าหนี้ได้ หรือมีการชำระหนี้ไปบางส่วนแล้ว การระบุยอดหนี้ดังกล่าวอาจเป็น

เรื่องยื่นเท็จได้ ประกอบทั้งผู้ถูกร้องได้รับเอกสารอธิบายการยื่นบัญชี ฯ ของผู้ร้องในข้อ ๑๕ ว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจผิดว่าหนีดังกล่าวนี้เป็นหนี้เกิดจากการค้ำประกัน ซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่ต้องแจ้งตามคำอธิบายของผู้ร้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารอธิบายการยื่นบัญชี ฯ ของผู้ร้องข้อ ๑๕ ที่มีข้อความว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” นั้น หมายความว่า การค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องแจ้งในบัญชี ฯ เพราะการค้ำประกันเงินกู้ นั้นผู้ค้ำประกันยังมีได้ตกเป็นลูกหนี้จนกว่าผู้กู้จะผิดสัญญาและมีคำพิพากษาให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกัน ดังนั้นเพียงการค้ำประกันเงินกู้เท่านั้นจึงยังไม่แน่นอนว่าผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบผู้กู้หรือไม่และต้องรับผิดชอบใดถือว่าเป็นหนี้ที่ยังไม่แน่นอนเพราะยังไม่รู้ถึงยอดหนี้ที่ผู้ค้ำประกันจะต้องชำระ จึงยังไม่ต้องระบุจำนวนเงินที่ค้ำประกันในบัญชี ฯ แต่กรณีของผู้ถูกร้องไม่ใช่การค้ำประกันตามสัญญาค้ำประกันแต่เป็นกรณีที่มีคำพิพากษาศาลฎีกาถึงที่สุดแล้วทำให้ผู้ถูกร้องชำระเงินให้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เป็นเงิน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในฐานะลูกหนี้ร่วม ดังนั้น หนี้จำนวนดังกล่าวเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้ว และผู้ถูกร้องเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่ลูกหนี้ตามสัญญาค้ำประกันดังผู้ถูกร้องกล่าวอ้างประกอบทั้งในคดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงหนี้ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาจำนวนดังกล่าวที่ถึงที่สุดแล้วไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ร้องไม่ได้อ้างว่าผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงหนี้ตามสัญญาค้ำประกัน และการที่ผู้ถูกร้องอ้างว่ามีผู้ค้ำประกันร่วมกัน ๔ คน ซึ่งจะต้องร่วมกันรับผิดชอบตามคำพิพากษา จึงยังไม่แน่นอนว่าแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบเท่าใดนั้น ปรากฏว่ากรณีของผู้ถูกร้องไม่ใช่กรณีที่ผู้ถูกร้องสงสัยว่าตนเองจะต้องแสดงหนี้ในบัญชี ฯ เท่าใด แต่เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงในบัญชี ฯ ว่าผู้ถูกร้องเป็นหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เท่าใด หรือถ้าผู้ถูกร้องเชื่อโดยสุจริตจริงว่ายอดหนี้ที่ศาลฎีกาพิพากษา ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาทนั้น ผู้ค้ำประกันทั้งสี่คนจะต้องเฉลี่ยกันชำระ ผู้ถูกร้องก็สามารถที่จะแจ้งว่าศาลฎีกาพิพากษาให้ผู้ค้ำประกันทั้งสี่ (รวมทั้งผู้ถูกร้อง) ชำระเงินให้ธนาคาร รวม ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ไว้ในบัญชี ฯ ได้ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้แสดงยอดหนี้ที่มีอยู่กับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ไม่ว่ายอดใดไว้ในบัญชี ฯ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่แสดงยอดหนี้ที่มีอยู่กับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าถ้าผู้ถูกร้องแจ้งยอดหนี้แล้ว ต่อมาถ้ามีการตกลงกันได้ทำให้อยอดหนี้ที่ต้องชำระให้ธนาคาร ฯ ต่ำกว่ายอดเงินที่ศาลฎีกาพิพากษาหรือมีลูกหนี้คนอื่นซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ถูกร้องชำระหนี้ให้ธนาคาร ฯ บางส่วนหรือทั้งหมด ทำให้อยอดหนี้ที่ค้างอยู่เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ผู้ถูกร้องมีความผิดฐานแจ้งเท็จนั้น เป็นข้ออ้างที่รับฟังไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

บัญญัติว่าให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ดังนั้นผู้ถูกร้องซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องแสดงยอดหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ถึงที่สุดแล้วคือ ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ซึ่งอ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ไว้ในบัญชี ฯ ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อผู้ร้องเป็นครั้งแรกซึ่งยื่นเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เพราะเป็นหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชี ฯ ครั้งแรกและถ้าหลังจากวันที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแล้ว ยอดหนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าเพราะเหตุใดก็ตาม ผู้ถูกร้องก็ไม่ต้องรับผิดชอบในตัวเลขที่เปลี่ยนแปลงนี้ เพราะมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้แจ้งยอดหนี้ที่มีอยู่จริงในขณะที่ยื่นบัญชี ฯ แต่ในกรณีของผู้ถูกร้องปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงยอดหนี้ของธนาคาร ฯ เลย แม้ผู้ร้องจะเคยเตือนให้ผู้ถูกร้องทราบแล้วก็ตาม ผู้ถูกร้องกลับยื่นคำชี้แจงต่อผู้ร้องว่าไม่อาจลงยอดหนี้สินที่มีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ (ซึ่งศาลฎีกาพิพากษาและถึงที่สุดแล้ว) ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ เพราะคดีของผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างร้องขอตัดทรัพย์ การแสดงยอดหนี้ดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อการต่อสู้คดี (เพราะเท่ากับผู้ถูกร้องยอมรับว่าเป็นหนี้ธนาคาร ฯ อยู่จริงอาจเป็นผลเสียแก่รูปคดี) แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องรู้ว่าหนี้ที่ผู้ถูกร้องจะต้องชำระแก่ธนาคาร ฯ ตามคำพิพากษาของศาลฎีกานี้ต้องแจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกครั้งที่ยื่นต่อผู้ร้อง แต่ผู้ถูกร้องไม่แจ้งเพราะเกรงว่าจะเสียเปรียบในการต่อสู้คดี ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา และการต่อสู้คดีในชั้นบังคับคดีนั้นเป็นเพียงการต่อสู้ในเรื่องกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินที่ถูกยึดว่าเป็นทรัพย์ของจำเลยหรือผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยหรือไม่เท่านั้น ไม่ใช่การต่อสู้ในมูลหนี้ว่าเป็นหนี้ที่แท้จริงเท่าใด อันจะเป็นเหตุให้ต้องปกปิดมูลหนี้ที่แท้จริงไว้ เพราะจำนวนหนี้ถึงที่สุดแล้วถือได้ว่าเป็นหนี้ที่แท้จริง จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๕

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกร้องจะต้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนั้น นับตั้งแต่วันที่เท่าใด เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

จะเห็นได้ว่ามาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า หากจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จะมีผล ๒ ประการ คือ

๑. ให้พ้นจากตำแหน่ง และ
๒. ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปี

ส่วนจะพ้นตำแหน่งเมื่อใดนั้น สำหรับผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ ในกรณีจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ และในกรณีจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว

ดังนั้นเมื่อผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕๕ ผู้ถูกร้องจะได้รับผล ๒ ประการดังกล่าวคือ ให้พ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปี แต่ถ้าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่ถูกบังคับให้พ้นจากตำแหน่งอีก ผู้ถูกร้องจึงได้รับผลประการที่สองเท่านั้น คือห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ปัญหานี้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไว้แล้ว คือ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ ซึ่งวินิจฉัยคำว่า “พ้นตำแหน่ง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง มี ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว

กรณีที่ ๒ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง

กรณีของผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้วว่าการยื่นบัญชี ฯ ทั้งแก้าครั้งเป็นการปกปิดข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่หก เป็นการยื่นบัญชี ฯ กรณีผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ปัจจุบันผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และการยื่นบัญชี ฯ ทั้งแก้าครั้งที่เป็นปัญหา มิได้เกี่ยวข้องกับการเข้าดำรงตำแหน่ง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมแต่อย่างใด ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (อันเป็นตำแหน่งสุดท้ายที่เป็นมูลเหตุในคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕) ในวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาด ดังนั้นจึงเป็นไปตามกรณีที่ ๒ ของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๕ คือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ผู้ถูกร้อง) พ้นจากตำแหน่งก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่าจงใจยื่นบัญชี ฯ โดยปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายพิเชษฐ สติรชวล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบโดยปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต่อผู้ร้องรวมแล้ว ผู้ถูกร้องจึงต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวไปก่อนแล้ว จึงไม่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งอีกและถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือนับจากวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ